

ΘΕΜΑ 6ο
(ΑΙΣΧΙΝΗΣ, ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ 192-193)

Εὐ δ' ἐπίστασθε, καί μοι σφόδρα τὸ μέλλον ῥηθήσεσθαι διαμνημονεύετε, εἰ μὲν δώσει τῶν ἐπιτηδευμάτων Τίμαρχος δίκην, ἀρχὴν εὐκοσμίας ἐν τῇ πόλει κατασκευάσετε· εἰ δ' ἀποφεύξεται, κρείττων ἦν ὁ ἀγὼν μὴ γεγενημένος. Πρὶν μὲν γὰρ εἰς κρίσιν Τίμαρχον καταστῆναι, φόβον τισὶ παρεῖχεν ὁ νόμος καὶ τὸ τῶν δικαστηρίων ὄνομα· εἰ δ' ὁ
5 πρωτεύων βδελυρία καὶ γνωριμώτατος εἰσελθὼν περιγενήσεται, πολλοὺς ἀμαρτάνειν ἐπαρεῖ, καὶ τελευτῶν οὐχ ὁ λόγος, ἀλλ' ὁ καιρὸς ὑμᾶς ἐξοργιεῖ. Μὴ οὖν εἰς ἀθρούς, ἀλλ' εἰς ἓνα ἀποσκήψατε, καὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τοὺς συνηγόρους αὐτῶν παρατηρεῖτε· ὦν οὐδενὸς ἐγὼ ὀνομαστί μνησθήσομαι, ἵνα μὴ ταύτην ἀρχὴν τοῦ λόγου ποιήσωνται, ὡς οὐκ ἂν παρήλθον, εἰ μὴ τις αὐτῶν ὀνομαστί ἐμνήσθη. Ἄλλ' ἐκεῖνο
10 ποιήσω· ἀφελὼν τὰ ὀνόματα, διεξιὼν δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν γνώριμα καταστήσω.

ΣΧΟΛΙΑ

1. «μοι...διαμνημονεύετε»: η φυσιολογική σειρά των λέξεων: 'καὶ διαμνημονεύετε <ὕμεῖς> τὸ μέλλον ῥηθήσεσθαι μοί': 'κι εσεῖς να θυμάστε καλά αυτό που πρόκειται να λεχθεῖ ἀπὸ ἐμένα', το ρ. εἶναι σε προστακτική ενεστώτα με αντικείμενο την ἐναρθρη μετοχή, το ἀπαρέμφατο εἶναι αντικείμενο της μηχ. «εἰ μὲν δώσει...δίκην»: 'δίκην δίδωμι τινός = κατηγοροῦμαι για κάτι', η ἐνδιάμεση γενική εἶναι της αιτίας.
2. «ἀρχὴν εὐκοσμίας...κατασκευάσετε»: κύρια πρόταση ως ἀπόδοση στην προηγούμενη υπόθεση. Ο υποθ. λόγος δηλώνει το πραγματικό. Η πρόταση αὐτή θα περιμέναμε να ἴταν δευτερεύουσα εἰδική εἰσαγόμενη με τον 'ὅτι' ως αντικείμενο στα ρρ. 'ἐπίστασθε' & 'διαμνημονεύετε', δηλ. θα περιμέναμε να δημιουργηθεῖ ἓνας Πλάγιος Υποθετικός λόγος. Ὅμως για λόγους ἐμφασης ο Αἰσχίνης διατηρεῖ την πρόταση εὐθεία και τον Υποθετικό λόγο Εὐθύ. «εἰ δ' ἀποφεύξεται» ενν. 'ὁ Τίμαρχος': 'αν ὁμως ο Τίμαρχος αθωωθεῖ', υποθετική πρόταση ἴδια με την προηγούμενη.
3. «κρείττων ἦν ὁ ἀγὼν μὴ γεγενημένος»: κύρια πρόταση, ἀπόδοση της προηγούμενης υπόθεσης. Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το πραγματικό. Οι ρηματικές ἐκφράσεις 'βελτίων, ἀμείνων, κρείττων + εἰμί', οι οποίες εἶναι προσωπικές, συντάσσονται με συνημμένη μηχ. η οποία εἶναι κατηγορηματική. Ὅμως στην ἀπόδοσή τους στην ν.ε. ἐρμηνεύονται ως ἀπρόσωπες: 'ἦταν καλύτερο η δίκη αὐτή να μην εἶχε γίνει', (κρείσσων ἦσθα μηκέτ' ὦν, καλύτερα να μην υπήρχες, Σοφ. Ο.Τ. 1368· κρείττων ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ μὴ λειτουργήσας, καλύτερα ο πατέρας ἐκείνου να μην εἶχε ἀναλάβει την λειτουργία, Λυσίας, 26,4). «Πρὶν...καταστῆναι»: χρονική πρότ., για την σύνταξη του 'πρὶν+Ἀπαρέμφ.' (δες [ΕΔΩ](#)).
4. «εἰ...περιγενήσεται»: υποθετική πρόταση με ἀπόδοση το πιο κάτω ρ. 'ἐπαρεῖ', και δηλώνει το πραγματικό ως εὐθύς υποθετικός λόγος.
5. «ὁ πρωτεύων βδελυρία καὶ γνωριμώτατος»: δύο ἐναρθρες μετοχές ως υποκείμενα στο ρ. 'περιγενήσεται', η δοτική εἶναι της ἀναφοράς. «εἰσελθὼν περιγενήσεται»: 'ὅταν μπει στο δικαστήριο, θα αθωωθεῖ', η μηχ. εἶναι χρονική. Το ρ. 'περιγίγνομαι' σημαίνει 'γλιτώνω - διασώζομαι', και συντάσσεται – ὄχι ὁμως ἐδῶ – με γενική πτώση: 'διασώζομαι ἀπὸ κάτι / κάποιον'. «πολλοὺς ἀμαρτάνειν»: το ἐπίθετο εἶναι αντικείμενο στο

‘έπαρεΐ’: ‘θα δώσει θάρρος σε πολλούς’, και το απαρέμφατο είναι συμπερασματικό, ‘ώστε (με συνέπεια) να προβούν σε παράνομες ενέργειες’.

6. «τελευτῶν»: υποκείμενο της μτχ. είναι ‘έγώ’, δηλ. ο Αισχίνης, όμως δεν λειτουργεί ούτε σαν συνημμένη – που δεν είναι – ούτε όμως και σαν απόλυτη. Πρόκειται για μια ιδιόμορφη χρήση κάποιων μετοχών, οι οποίες αν και σε ονομαστική πτώση, εντούτοις λειτουργούν ως επιρρήματα (όχι επιρρηματικές, γιατί αυτές είναι συνημμένες ή απόλυτες). Τέτοιες είναι οι μτχ.: ‘άρχόμενος = κατ’ αρχήν’, ‘τελευτῶν = εν τέλει - τελικά’, ‘διαλιπών χρόνον = μετά από λίγο’, ‘άνυσας = τελικά’. «οὐχ ὁ λόγος, ἀλλ’ ὁ καιρὸς»: ‘όχι οι ομιλίες αλλά οι συνθήκες’. «Μή»: η άρνηση συντάσσεται με το ρ. που ακολουθεί κι όχι με τον εμπρόθετο προσδιορισμό. «εἰς ἀθρόους»: ‘σε όλους γενικά’.

7. «ἀποσκήψατε»: ‘μην επιτεθείτε’. «καὶ τὴν παρασκευὴν»: ‘και την προετοιμασία’.

8. «ὧν οὐδενὸς ἐγὼ...μνησθήσομαι»: όταν μια αναφορική πρόταση ξεκινά μια περίοδο λόγου, αν μέχρι το τέλος της περιόδου αυτής δεν υπάρξει κύρια πρόταση, τότε η αναφορική μετατρέπεται σε κύρια και το αναφορικό μεταφράζεται στα ν.ε. ως δεικτική αντωνυμία: ‘εγώ δεν θα αναφέρω κανένα από αυτούς’. Η γενική της αναφορικής αντων. είναι γενική διαιρετική, η γενική ‘οὐδενός’ είναι αντικείμενο στο ρ. «ὄνομαστὶ»: ‘με το ὄνομά του – ονομαστικά’, δοτική του τρόπου. «ἵνα μὴ ταύτην ἀρχὴν τοῦ λόγου ποιήσωνται»: ‘για να μη κάνουν μια αρχή της ομιλίας τους που να είναι τέτοια’, το ‘ταύτην’ είναι κατηγορ. προσδ. του αποτελέσματος, το ‘ἀρχήν’ είναι αντικ. του ρ., και η γενική είναι αντικειμενική.

9. «ὡς οὐκ ἂν παρήλθον»: ειδική πρόταση με δυν. οριστική ιστορικού χρόνου για το αντίθετο του πραγματικού ως επεξήγηση στην προηγούμενη αντων. ‘ταύτην’: ‘ότι δηλ. δεν θα εμφανιζόντουσαν στο δικαστήριο’. «εἰ μὴ τις αὐτῶν...ἐμνήσθη»: ‘αν κάποιος δεν τους είχε αναφέρει’, υποθετική πρόταση με απόδοση την προηγούμενη ειδική πρόταση. Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού και είναι πλάγιος, διότι η απόδοσή του είναι δευτερεύουσα πρόταση.

10. «ἀφελῶν...διεξιῶν»: όταν μεταξύ μιας μτχ. αορίστου και του ρ. απ’ όπου είναι η συνημμένη, υπάρχει νοηματική ή λογική συνέχεια, τότε η μτχ. δεν είναι χρονική – προτερόχρονο, αλλά δείχνει ‘τρόπο’ ή ‘συνθήκες’. Αυτό ακριβώς συμβαίνει εδώ, διότι όταν ο Αισχίνης θα κρύψει (ἀφελῶν) τα ονόματα των μαρτύρων, και θα παρουσιάσει (διεξιῶν) τα κατορθώματά τους, ήδη έχει στο νου του, ήδη έχει πάρει την απόφαση να δείξει και τα πρόσωπά τους (τὰ σώματα...καταστήσω). Συνεπώς είναι εντελώς ανόητο να μεταφράσουμε: ‘αφού κρύφω...κι αφού φανερώσω...κατόπιν θα γνωστοποιήσω...’, διότι έτσι αφήνουμε την εντύπωση ότι την απόφαση του ‘καταστήσω’, θα την πάρει αφού πραγματοποιήσει τις ενέργειες των δύο προηγούμενων μτχ., πράγμα που είναι ξεκάθαρα λάθος. Και οι δύο μετοχές είναι τροπικές, δείχνουν και καθορίζουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα γίνει το ρ. ‘καταστήσω’, κι όχι τον χρόνο, το ‘πότε’. (Δες πιο πάνω την μτχ. ‘εἰσελθὼν περιγενήσεται’, η οποία είναι χρονική – προτερόχρονο, διότι ανάμεσα στην μτχ. και στο ρ. δεν υπάρχει νοηματική ή λογική συνέχεια, διότι όταν ο Τίμαρχος θα μπει στο δικαστήριο (εἰσελθὼν), δεν έχει σίγουρη στο νου του την αθώωσή του (περιγενήσεται)).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μάθετε καλά, και να θυμάστε έντονα αυτό που θα λεχθεί από εμένα: αν δηλ. ο Τίμαρχος τιμωρηθεί για τα κατορθώματά του, τότε εσείς θα βάλετε τις βάσεις για μια σωστή οργάνωση μέσα στην πόλη. Αν όμως αυτός γλιτώσει, καλύτερο ήταν η δίκη αυτή να μην είχε γίνει. Προτού να βρεθεί ο Τίμαρχος ενώπιον της δικαιοσύνης, ο νόμος και το όνομα των δικαστηρίων φόβιζε τον καθένα. Αν τώρα ο άνθρωπος αυτός που έχει τα πρωτεία στην αναισχυντία και είναι πασίγνωστος, αφού μπει μέσα στο δικαστήριο, κατόπιν αθωωθεί, τότε θα αναγκάσει πολλούς άλλους ώστε να προβούν σε παρανομίες, και εν τέλει δεν θα είναι η ομιλία, αλλά οι συν-

θήκες εκείνες που θα σας εξοργίσουν. Μην επιτίθεσθε λοιπόν σε όλους γενικά, αλλά μόνο σε ένα άτομο, και προσέχετε ιδιαιτέρως και την προετοιμασία αλλά και τους υπερασπιστές του. Κι εγώ κανένα από αυτούς δεν πρόκειται να αναφέρω ονομαστικά, για να μη ξεκινήσουν την ομιλία τους έτσι, πως δηλ. δεν θα εμφανιζόταν στο δικαστήριο, αν κάποιος δεν τους είχε αναφέρει με το όνομά τους. Αντιθέτως θα κάνω το εξής: κρύβοντας τα ονόματά τους, και συζητώντας τα κατορθώματά τους, θα καταστήσω φανερά και τα φυσικά τους χαρακτηριστικά.